

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

117. An in collatione serotina ieiuniorum sit potius attendenda quantitas, quam qualitas cibi, itaut in illa possint sumi pisces, legumina, & omne genus iusculorum, &c. Et inter multa, quæ in textu ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76369)

fer. §. 7. ne,
& §. sed quia
per totum
signanter
post mediū
verf. vbi de
cet. & pro
parte inf. in
Ref. 119.
§. vlt. ad me-
dium, & in
Ref. 121.
& 122.

munitur esse fructus, aut herbas, adiuncto etiam panis, vel pisciculo paruo, secundum Azorium: sed ego puto cum loqui de pisciculo paruo, qui fumo siccatus, vel aceto maceratus sit, qualis etiam inter leuiiores cibos numerari solet, vti colligitur ex cap. *Presbyter. disp. 82. c. 1. de homicidio*, nam postea ipse Azor. corruptelam esse ait, si ij cibi sumantur, qui potissimum ad nutriendum valent, qualia sunt legumina, & pisces.]

12. Stephanus Fagund. de *Precept. Eccles. tr. 4. l. 1. c. 4. n. 18.* [Consuetudine vbiq; receptum est, vt in refectiuuncula soli fructus, cum modico panis capiantur: & hanc consuetudinem excedere non est licitum. Et si aliqui nonnihil piscis adhibere soleant, id quidem per corruptelam faciunt, non per consuetudinem legitimum: communis enim consuetudo est, vt fructus modici, & modicum panis in collatione adhibeatur, non pisciculi parui, nec tantillum magni piscis: non enim quantitas materiae, sed materia prohibetur.]

13. Sancius in *Seleclis, disp. 52. n. 8.* [Nec ex cibis ad cenam aptis, etiam in minori censura, poterit accipi refectio; obstat enim ad id consuetudo contraria, quasi non excusaretur collatiuncula de herbis, & fructibus, neuiquam etiam nequiret assumi.]

14. Ioseph Angles de *ieiunio, q. 9. art. 2. dub. 4.* [In collatione serotina ne illa sumantur, quae per se ad nutriendum ordinantur, quales cibi sunt pisces, oua, & caetera: nam in his, quamquam similis quantitas non violaret ieiunium, ratione tamen qualitatis violaret.]

15. Vivaldus in *candel. am. p. vlt. c. 11. n. 25.* [In refectiuuncula concedi potest frustulum panis cum pyro, pomove, cum vna, vel paucis ficis, nucibus, vel his similibus.]

16. Berardus in *sum. cor. p. 1. c. 1. n. 69.* [In collatione serotina concedi possunt aliqua electuaria, confectioes, vel panis dulciarius, fructus, herbae, &c. quae ad nutriendum principaliter ordinata non sunt.]

17. Petrus Ledefina in *sum. tom. 1. tr. 17. c. 2. diff. 5. concl. 4.* [Vno puede hazer colacion con la cantidad de vn quarteron de pan, y tres, o quatro azeytunas, y vn poco de conserua, o otra cosa semejante.] Et paulo post fol. 691. [No se pueden comer en colacion hueuos, ni otras cosas semejantes que siruen de cena.]

18. Iacobus de Graffis in *decis. p. 1. l. 2. c. 37. n. 29.* [Collatio de sero fieri potest, vel sumendo parum fructuum, vel ficium, vel panis solius, vel vtriusque, iuxta morem regionis.]

19. Vegha in *sum. p. 1. c. 14. cas. 5.* [Es licito hazer la colacion, no solo con fruta, o pan, o yeruas disfunciue, sino a vn tambien conjunctim, & simul.]

20. Antonius de Litteratis in *sum. p. 2. c. 19. n. 4.* [Ieiunans in sero dici non debet sumere aliquod comestibile, quod in prandio consuetum est sumere; sed aliquid per modum medicinae, ne potus illi noceat.]

21. Molfesius in *sum. tom. 1. tr. 10. c. 3. n. 24.* [Nihil inter est, si in pane, vel fructibus fiat huiusmodi collatio, quamuis decentius fiat in fructibus.]

22. Syluius in *2. 2. q. 147. art. 6. Quaeitur 2.* [Consuetudini standum est, quantum ad qualitatem eius, quod pro collatione sumitur. Modicum panis accipi potest, vel serotim, vel vna cum fructibus, herbis, aliisque cibis leuioribus, cuiusmodi sunt ficus, vtae, nuces, poma, vel alia ex saccharo condita: imò, & aliquid casei, vel butyri, vbi ita consuetudo obtinuit, non est illicitum.]

Vide etiam Lauorium *tr. de Iubilao, p. 1. c. 20. num. 10.* Bejam *p. 1. cas. 3.* Syluest. *verb. ieiunium, q. 3. n. 10.* Rodriquez in *sum. tom. 1. c. 23. n. 8.* Medinam in *instrucl. Confess. l. 1. c. 13. §. 10.* Llamas in *sum. p. 3. c. 5. §. 24.* Ortiz in *sum. c. 19. n. 10.*

Sup. hoc in 23. Ex his omnibus apparet, sine ratione, & fundamento, contra communem DD. sententiam, loqu-

tum fuisse Bonac. de *legib. disp. vlt. punct. 3. q. 1. n. 3.* vbi dicit, afferit, in serotina collatione non tam cibi qualitatem, quam quantitatem attendendam esse: nam, vt supra diximus, ex ore omnium Theologorum probatum est, qualitatem cibi in refectiuuncula frangeret ieiunium. Et ita etiam sentiunt plures Patres nostrae Religionis, & ex Societate Iesv, à me de hac re consulti: vnde minime dubitandum est, contrarium facientes peccare mortaliter, & frangere ieiunium, Scripsi haec ad comprimendam audaciam aliquorum, qui ex autoritate Bonacinae, contrariam sententiam in praxi consulerent audebant: quae quidem sententia non est probabilis; sed falsa: quia est destituta rationibus, & est contra communem, vt visum est. Ergo, &c.

24. Nota tamen hic obiter, quòd si inaduerterent quis sumat cibum pluries, non ob id frangat ieiunium, neque ob id à collatiuncula nocturni sumi solita abstinere tenebitur, nisi nimis proxime ad horam refectiois nocturnae esset cibus assumptus. Et ita docet Sanctius in *Seleclis, disp. 52. num. 3.* qui etiam *n. 9.* notat, licet in nobilioribus, ob adeptam consuetudinem, aliquantum plus, quam plebeis, refectiuunculam nocturnam accipere: solent enim esse debillioris valetudinis, & afflicti delicatioribus, & pluribus epulis. Vide etiam Tannerum in *2. 2. D. Th. disp. 3. q. 3. dub. 5. n. 91.*

RESOL. CXVII.

An in collatione serotina ieiuniorum sit potius attendenda quantitas, quam qualitas cibi, ita vt in illa possint sumi pisces, legumina, & omne genus iusculorum, &c. Et inter multa, quae in textu huius Resolutionis adiunguntur pro materia collationis serotinae die ieiunij, multa alia veterantur, tandem docetur, quòd licitum est omnino sumere totam quantitatem panis, quae est licita, & ipsam vino imbibere, quamuis ex hoc crescat in ponderere, ergo & in quocumque alio liquore. Exp. 10. et 14. & Miscel. 4. Ref. 60. aliàs 58.

§. 1. Hic casus fuit à me saepius pertractatus; sed quia saepius oppugnatus, erit etiam saepius pius defendendus, vt firma remaneat consuetudo tot saeculorum & communis Doctorum fontem. Itaque affirmatiue ad casum propositum respondet cum Pater Vidal in *Arca Theolog. Moral. iii. de Ieiunio magis Inquisit. num. 125.* vbi sic ait: In vespertina collatiuncula, quae fuit introducta ex consuetudine, & est necessaria ob congruam sustentationem naturae, non est saltem grauis culpa vti piscibus tam siccis, & conditis, & sale conditis, quam recentibus in debita quantitate. Et postea *num. 138.* firmat, in collatione serotina, ieiunantem comedere posse sine ieiunij violatione, olera, legumina, iusculum confectum ex pane cocto cum amygdalis, herbas, fructus, & omne genus iusculorum, quod, in diebus ieiunij permittitur, & licite adhiberi potest; nam iuscula solum accidentaliter immutant substantiam illarum rerum, quae licite sine iusculo sumuntur, si tamen sint in debita quantitate. Adducit Pater Vidal pro hac sententia rationes, quas ante ipsum adduxerat Pater Pasqualigus *dec. 113.* Primò, quia vel refectiuuncula adhibetur per modum medicinae; vel ad confortandam naturam: si propter hunc finem, non erit contra illum, sed potius conformis illi adhibere recentes pisciculos, aut piscem quemcumque in exigua quantitate, quantumuis hic ex sua primaria institutione ordinetur ad nutriendum: Si autem adhibeatur propter medicinam; adhuc sequitur potius esse adhibendum piscem in collatione, quam fructus, & alia quae solent adhiberi; cum haec potius debili-

debilitent, & relaxent stomachum, & generent cruditates; Pisces vero stomachum corroborent, & tri-
buant illi virtutem, ne potus noceat, &c. Ergo. Se-
cundo, quia pisces sunt cibis maceratiuus, & exigui
nutrimenti: ergo, etiam si in refectiuncula adhibean-
tur, adhuc seruiabitur maceratio proportionata Ieiunio.
Tertio, quia pisces minus nutriunt, quam plures
alij cibi concessi pro collatione, videlicet quam Panis,
& quaedam genera nucum, vt pinei, pistacia, caseus,
& butyrum, quae plus nutriunt, quam pisces: ergo si
concedatur cibi, qui plus nutriunt, non videtur ne-
gandum Pisces, qui minus nutriunt.

4. Sed his non obstantibus ex rationibus alibi à
me adductis puto non esse recedendum à negatiua
sententia, quam praeter Doctores à me alibi vsque ad
sententiam adductos, tenet me citato, Pater Leand.
de Praecept. Eccles. tract. 5. disp. 4. q. 41. qui respondet
ad argumenta Patris Pasqualig. Et ad primum argu-
mentum dicit verum esse; quod refectiuncula iam or-
dinatur ad nutriendam etiam naturam; sed ex hoc
non sequitur quod debeat quis in refectiuncula nutri-
mentum accipere per ea, quae ex primaria sua institutione
ordinantur ad nutriendum, aliàs possit esse dubio
per optima absque distinctione cibaria, in die
ieiunij non verita, quoad vsque haec nostra tempora,
nemo ausus est dicere; quia nemo ausus est sic cibari,
aut refecti. Nec rursus, ex eo cap. Quod refectiuncula
sumatur per modum medicinae (cui, illi ex primaria
sua institutione competere, quae 3. diximus) sequitur,
potius esse adhibendos pisces, quam fructus, ea
de causa, quod fructus debilitent stomachum, & ge-
nerent cruditates, pisces vero corroborent stoma-
chum, & tribuant illi virtutem, ne potus noceat. &c.
quod id falsissimum est, quia vt bene notat Schola Sa-
lernitana in Opus. de vena Valerudine, misso ad Re-
gem Anglia, cap. 30. & c. 38. versic. post Pisces Nux sit,
post carnes casens ad sit. Pisces slegmata generant; sunt-
que frigidiore, & humidioris temperatura; & ideo, ob
id difficilius concoquuntur, tardius subducuntur,
prompessimè in ventriculo corrumpuntur, & putref-
cunt, & putrescendo sitim generant, & veneni inter-
dum nonnihil in se continent. Sic ibi schola. Non ergo
pisces adhiberi in collatione debent, quia virtutem
tribunt stomacho & salubriores fructibus sunt,
quam falsissimum id esse constat. Adhibentur ergo fru-
ctus, aut herbae coctae; nam istae facilius concoquun-
tur, sitim mitigant, & sufficienter stomachum cor-
roborant. Ad secundum argumentum, quod contra-
rium omnino primò, factò ab ipsomet Pasqualigo, est
dicendum: Quod dato, quod pisces sint cibis mace-
ratiuus, exiguique nutrimenti, non idè sequitur posse
in collatione adhiberi, si aliàs per consuetudinem sint
(vt sunt) prohibiti. Adde, quod magis maceratiuus
cibus sunt fructus, & minoris nutrimenti, ideoque
fructibus, non piscibus vsi sunt omnes sancti Mona-
chi, & Eremitae. Ad tertium, dicendum est, quod da-
to, quod pisces minus nutriant quam panis, & aliqua
alija quae possunt in collatione adhiberi, non idè se-
quitur, quod etiam adhiberi pisces possint. Primò, quia
hoc consuetudo prohibuit, cum panem, & fructus.
Secundò, quia licet panis magis nutriat, quam pisces;
magis tamen nutrit panis cum piscibus sumptus quam
sumptus cum herbis, aut fructibus. Quis enim poterit
in dubium vertere, an maius nutrimentum afferat
sumptio trium vnciarum panis, & quinque piseium;
praecipue magnorum vt thuni, salmonis, trutae; His-
pane, atun, salomon, trucha, &c.) quam sumptio panis
quantitate trium vnciarum, & quinque fructuum?
Nullus profectò, sicut nullus poterit dubitare, sed pro-
certo habere non ieiunare illum, qui in refectiuncu-
la vespertina cum duabus panis vncijs, sex thuni,
Tm. IV,

salmonis, &c. sumeret. Hucusque Leandrus vbi supra,
ex quibus patet etiam responsio ad ea quae in fauorem
suae sententiae adduxit etiam Pater Vidal, vbi supra,
n. 126. cum seqq.

3. Hinc dictus Pater Leandrus probat in collatio-
ne serotina non posse sumi pisces fumo siccatos, &
sale conditos, nec cibum album, vulò bianco man-
jare, si vice carnis conficiatur ex piscibus, nec legu-
mina cum iusculo condita, nec cremor amygdalinus,
aut triticeus, vulò mendolata, & similia, & haec om-
nia satis solidè tractat Leandrus, quae 30. 40. 42. 43.
quae satis confirmant sententiam, quam Ego olim do-
cui in tr. de ieiunio, resol. 1. circa qualitatem cibi sum-
mendi in collatione serotina. Rectè itaque dixit no-
uissimè Martinus de San Ioseph in Monita Confessor.
tom. 1. l. 2. tract. 6. de Ieiunio, num. 4. [la colacion no se
ha de hazer demanjares, de mucho nutrimento, co-
mo pescado, hueuos, y otros guisados, que como
mente se suelen comer, para sustento de la naturaleza,
sino de pan, frutas, conseruas hechas de miel, ò
azucar, almendras, lechugas, &c. Finalmente las co-
sas que se suelen poner por sobre comedida. Y aunque
Bonacina, y Azor admiten algunos pecezillos peque-
ños, ò parte pequeña de pece grande, & Turrianus,
que los que pueden vsar lacticiuos, pueden hazer
colacion con algun poco de queso, ò leche; pero yo
no me puedo persuadir à que esto sea licito, porque
nunca lo he visto vsar, si bien es verdad, que donde
hauiere columbre se puede tolerar, porque por ella
se introduxo la colacion, y tambien harà licitos estos
manjares, leg. fin. Cod. de testament. Quia consuetudo
est legitima Legum interpres, cap. Cum dilectus, de
consuet. leg. Si interpretacione ff. de legibus. Ita ille. Vide
etiam Rocafull, in Praxi Theolog. Mor. tom. 2. l. 3. de
Praecept. cap. 4. n. 67.

4. Sed quia praecipuum ieiunij molliendum est,
dum tamen fieri potest, & non plus aequo, vt faciunt
aliqui recentiores; idè licet Ego olim cum aliqua
formidine concedebam iusculum panis cocti vnciarum
octo, tamen nunc puto affirmatiuam senten-
tiam esse satis probabilem, nec damnarem aliquem,
qui in praxi illam sequi vellet. Primò, quia iusculum,
quod miscetur cum pane, vel alio cibo solido, non au-
get substantiam cibi in ordine ad nutritionem, vt
constat. Ergo eadem dumtaxat quantitas cibi nutriti-
ui sumi ac si sumeretur crudus. Secundo; quia li-
citur est omnino sumere totam quantitatem panis
quae est licita, & ipsam vino imbucere, quamuis ex
hoc crescat in pondere; ergo & quocumque alio li-
quore. Sic Pasqualigus, decis. 1. 6. dicens sic sentire
doctissimos Recentiores, super hoc consultos, & à
viris prudentibus obseruari in praxi, & Bossius lect. 4.
de Iubileo, casu 18. num. 128. Nec obstat ratio Filli-
cij, scilicet quod panis madefactus in pondere crescat,
& idè demendum sit ex illo, quod superat debitam
mensuram; quia responderetur, quod illud augmentum
ponderis est omnino per accidens, nec est secundum
rationem substantiae ordinatae ad nutritionem; sed
secundum rationem temperamentum ordinari per mo-
dum medicinae ad commodum stomachi, & idè
non est necessarium quod adinatur illa quantitas,
quae in pondere creuit. Et haec omnia docet Rocafull,
in Praxi Theolog. Mor. tom. 2. lib. 4. de Praecept.
Eccles. cap. 3. num. 70. Leandrus vbi supra, quae 35,
quibus adde à fortiori Patrem Vidal, vbi supra, n. 139,
vbi docet, in vespertina refectiuncula licite sumi pos-
se totam illam quantitatem cibi, quae sumeretur si
crudus esset, si coctus, cum iusculo sumatur. Ratio
est, quia aqua mixta cibo cocto non auget cibi
substantiam in ordine ad nutritionem, sed solum
temperat cibi qualitatem in ordine ad faciliorem
concoq

Sup. his seq. in diuersis §§ Ref. praeter. & signat in Fil. Lucius, 80 §. Layman. & inf. in Ref. 119. §. vlt. ad medium, & in alijs coru annot.

Sup. hoc in tom 6. tr. 2. Ref. 31. & in alijs eius not.

Sup. hoc olim inf. in Ref. 121. & 122.

N
A
n
i
a
L
I
V
V
I
T
I

concoctionem in stomacho: ergo. Neque illud ponderis augmentum in cibo cocto est secundum rationem substantiæ nutritiæ, sed secundum rationem temperamenti ordinati per modum medicinæ ad commodum stomachi. Ita ille, cui ego adhæreo in iusculo tantum panis cocti, & in herbis coctis aqua & oleo, vt concedit Leandrus, q. 37. & q. 38. Layman, l. 4. tract. 8. cap. 1. num. 9. & alij; non autem in iusculis aliorum ciborum. Itaque Confessarij, & Responsores casuum conscientiæ sint in diebus ieiunij liberales quoad iusculum panis cocti, dummodò abstinere faciant ab ouis, piscibus, & similibus, quæ tam libenter aliqui immeritò concedunt.

RESOL. CXVIII.

An in collatione serotina licitum sit sumere oua, & alia lactinia, quando licitè in illis diebus possint comedi? Et an in diebus, in quibus prohibentur oua, & lactinia, possit quis comedere panem biscottum in quacunque magna quantitate? Et an saltem in collatione serotina non sit damnandus, qui comederet vnum biscottum? Et an capite, seu stomacho debiles possint in collatione serotina vti ouis? Ex p. 10. tr. 14. & Misc. 4. Refol. 59. alias 57.

Sup. contentis in hoc §. sup. in Ref. 116. §. Sed eum, & §. Vllalob. & in alijs eorū not. pro his & in Ref. 115. §. 1. & 2.

§. 1. **A**firmatiuum sententiam docet Pater Vidal in *Arca Theolog. Mor. tit. de Ieiunio. Inquisit. 1. n. 140.* vbi sic ait: Deducitur secundo; sine violatione ieiunij seruata debita quantitate sumi posse oua, lactinia, nempe lac, caseum, butyrum, & huiusmodi in vespertina refectiuuncula, quando hæc licitè conceduntur in diebus Ieiunij. Ratio est, quia isti sunt cibi leues parum famem sedantes, vnde plus famem sedatur fumendo nuges, panem, legumina, & alios huiusmodi cibos, quàm fumendo eandem quantitatem ex ouis, & lactiniis: ergo, &c. Confirmatur; lactinia, & oua rationem non habent feruli principalis in perfecta comestione, sed vt plurimum adhibentur in ientaculis, atque enumerantur inter bellaria, præcipuè lactinia: ergo etiam stando in opposita communi sententia, oua & lactinia non censentur prohibita in collatione serotina, cum sint de iis, quæ ante vel post prandium solent adhiberi: ergo si hæc licitè comeduntur in vespertina refectiuuncula, vt sentiunt Doctores communiter, ita etiam licitè sumuntur oua & lactinia, vt intelligenti pater: idèd, &c. Ita ille.

2. Sed si ipse defenderet hanc sententiam ex illo principio, quod multi à me alibi adducti tenent, nempe in collatione serotina non qualitatem cibi, sed quantitatem attendendam esse, posset forsitan sustineri; sed dicere, quod stando in nostra sententia negantia, oua, & lactinia in collatione serotina erunt licita, quia habentur tanquam bellaria; hoc inquam dicere videtur gratis, & sine fundamento dictum, & idèd relinquo prudentum iudicio, & communi hominum existimationi, ac consuetudini omnium Prouinciarum, si oua annumeranda sint in cænis ieiuniorum inter bellaria; & quidem nemo hoc vnquam dixit, vel dicit: nam oua, lactinia, pisces & similia, tanquam maioris substantiæ post eamem apponuntur in medio prandij post initium, & ante finem; sunt igitur oua & lactinia ferula principalia, quæ opponi solent in mensam nobilium. Hinc Layman, Turrianus, Syluius, & alij defudarent pro iustificatione, vt in diebus ieiuniorum possit in collatione serotina sumi parum casei; quia, (asserunt ipsi) vt patet ex vsu, inter bellaria connumerari posse videtur, nam sumitur in vltimo prandij cum herbis, & fructibus: Verum hoc non audet concedere Martinus à San. Ioseph, in *Monit. Con.*

Sup. hoc casu supra in Ref. 115. & ex conseq.

Alibi in Ref. & §. 1. not. præter. & in alijs eius not. sup. hoc cit. & latè in Ref. præter. & in alijs eius not.

Confessar. tom. 1. l. 2. tract. 6. de Ieiunio, n. 4. Sed quicquid sit de hoc, pro comperto tamen ouis, & alijs lactiniis negandum esse existimo. Et ita meritato cum pluribus alijs firmat Pater Leandrus, de *Precept. Ecclesi. tr. 5. disput. 4. q. 40.* solidè respondens ad argumenta Patris Vidal, quæ ante illum adduxerat Pater Pasqualigus, sic asserit: Ad Primum in contrarium dicendum est, validum profectò esse hoc Pasqualigi argumentum, videlicet, idèd posse quis licitè oua in collatione sumere, quia hæc minus nutriunt quàm caro. Quid enim quæso; mi Pasqualige, refert quod plus, vel minus nutriat, si vtrumque est prohibitum? Caro communi iure; oua consuetudine immemoriali. Deinde id, quod addit, nempe quod oua concedantur à iure in ieiuniis extra Quadragesimam, tanquam cibus proportionatus pro abstinentia, & tanquam cibus leuis, parum famem sedans, falsum est. Nam ius solum prohibet oua in ieiuniis Quadragesimæ, quod non sit cibus proportionatus pro tam solemnium ieiunio, cum sit cibus proximior carinibus, delicatus, & ab abstinentia rigorosa alienus; in reliquis vero ieiuniis, id permittit, eo quod non requirit in illis tam strictam abstinentiam, non vidèd, quia sunt cibi leuis, parum famem sedans, cum potius valde nutriant, vt testatur Schola Salernitana cap. 8. fol. mibi 49. et Auicenna sic dicente: *Quandoque est nutritius parua quantitas plurimo reficiens alimento; eius generis sunt potissimum oua & testes gallinacæ, quorum nutrimentum ipsorum pensatur pondere.* Sic Auicenna, Ex illo ergo constat, & falsum esse, quod oua sint cibus leuis, & parui nutrimenti, cum in hoc, paria sint testibus gallinacis; & etiam falsum esse consequenter quod plus sedetur famem, fumendo panem, ficus, maces, & huiusmodi fructus, quàm fumendo panem cum ouis; vt experientia docet. Et constat, cum oua plus afferant nutrimentum, quam pisces, vt ex Galieno docet Anton. de Leon *quest. de Chocolate. part. 3. num. 4. fol. 96.* Ita dicens: [la carne en los dias de ayuno se prohibe por ser de mucho sustento, y por esta calidat los guseuoy, y lactinios en Quaresma à los que no tienen en Bula, por ser de mas sustento vn gueuo, que doblada cantidad de pescado, como lo aduertie Iacobo de Grassis; los lactinios, y huevos, que con Bula se permiten en la comida meridiana, se excluyen en la colacion. Sic ille. Ad secundum dicendum vtrum esse, quod refectiuuncula sit propter confortationem stomachi, & subleuationem naturæ; sed inde non sequi, quod per ouorum esum debeat confortari, cum sint alij cibi, qui id præstare valent, vt panis, fructus, herbæ, & alij huiusmodi, quæ prohibita in collatione non sunt, sicut sunt per consuetudinem, oua. Ad tertium dicendum, quod data pro nunc maiori, neganda omnino sit minor. Falsum namque est, plus, & solidius, nutrire panem confectum ex ouis, quàm ipsanet oua cum pane simul; si enim ille panis ita bene nutrit, quia confectus ex ouis, melius nutrit absque dubio oua ipsa: nam propter quod vnumquodque tale, & illud magis. Ad quartum dicendum. Quod etiam sit falsum, inòd & falsissimum, quod oua connumerentur inter bellaria, loquendo præsertim de cibus Quadragesimalibus, aut de cibus, qui mandati diebus ieiunij possunt; de his namque loquendo (vt in presentiarum loquimur) oua inter meliora, inòd & optima ferula numerari debent, & de facto ab omnibus enumerantur. Nec obstat, quod aliquando oua in ientaculis sumantur, nam ex hoc non inferitur bene, quod debeat inter bellaria numerari, & ideo in collatione sumi possit quia vt notum est omnibus, multa alia, quæ habent rationem feruli principalis, passim in ientaculis cum matutinis, quàm vespertinis apponuntur; hoc